

Eva Semotanová*
**DĚJINY, SOUČASNOST A PERSPEKTIVY
REKONSTRUKČNÍCH MAP**

„Geografie nesmí být nikdy oddělena od historie“
Louis-René de Caradeuc de la Chalotais, 18. století
francouzský právník a osvícenec

Rekonstrukční mapy a kartografické modely jsou běžně užívány jako metody a prostředky vědeckého výzkumu (historického, geografického, archeologického, urbanistického aj.) a nástroje zpracování výsledků vědecké práce. Termín „rekonstrukční mapy“ se již před časem vžil pro tematické mapy včetně historických a je v odborné „nekartografické“ obci běžně užíván. Rekonstrukční mapy mají svoji vlastní genezi a historii. S mapami tohoto typu se můžeme setkat již v dějepisných atlasech z 18. století.

V současné době existuje nesmírné množství rekonstrukčních map, ať už samostatně vydaných, v atlasech nebo jako součást odborných studií a publikací; zároveň nové a nové vznikají. Evidence těchto děl je nedostačující či téměř žádná – tématu se intenzivně věnují Eva Chodějovská a Robert Šimůnek v souvislosti s projekty „Historický atlas měst České republiky“ a „Atlas českých dějin“.¹⁾ S rekonstrukčními mapami se můžeme setkat také ve školství a v kartografii pro veřejnost.

Co je rekonstrukční mapa?

Rekonstrukční mapa znázorňuje výsledky výzkumu moderními kartografickými vyjadřovacími prostředky na podkladě obecně zeměpisného a jiného kartografického díla, převážně soudobého, ale i starého. Pojem rekonstrukční mapa pracovním způsobem zastřešuje druhy tematických map, věnovaných problematice, která se odehrála v minulosti (archeologické, historické, historickogeografické aj. tematické mapy).

Rekonstrukční mapa není kartografický „terminus technicus“, kartografické terminologické slovníky tento pojem neznají a tedy ho neuvádějí. Jde o rekonstrukci jevu či procesu, uskutečněného v minulosti, s využitím kartografických vyjadřovacích prostředků. Ve společenských vědách pracují s pojmem „rekonstrukční mapa“ zejména archeologové, historikové, historičtí geografové, etnologové, památ-

* Prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i., Prosecká 76, 190 00 Praha 9. E-mail: semotanova@hiu.cas.cz. – Studie byla zpracována v rámci Výzkumného záměru AV0 Z80150510 „Český dějinný prostor v evropském kontextu. Diverzita, kontinuita, integrace“, jehož nositelem je Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha.

¹⁾ Oba projekty jsou součástí Výzkumného záměru a grantů GA ČR Historického ústavu AV ČR, v. v. i.

káři aj. odborníci. Znají ho rovněž odborníci v mnoha dalších disciplínách, geografové, historičtí geografové, geoinformatici, architekti, urbanisté, krajinní ekologové i mnozí další. „Rekonstrukční mapa“ je ve srovnání s historickou mapou širším pojmem.

Co je historická mapa?

„Historická mapa“ na rozdíl od rekonstrukční je kartografický „terminus technicus“. Patří do skupiny tematických map, a to tematických map společenských jevů, třídíme-li mapy podle obsahu.²⁾ Termín historická mapa se používá také v souvislosti s dějepisnými atlasy pro školy a veřejnost a s popularizací historie. „Terminologický slovník geodézie, kartografie a katastra“ definuje historickou mapu (zde Historical Map, Geschichtskarte) jako mapu, „vyhotovenou v minulosti, ale nie staršiu ako prvú písomnú pamiatku“. Zároveň charakterizuje mapu dějepisnou jako tematickou mapu, zobrazující historické události, avšak uvádí též cizojazyčný ekvivalent – Historical Map nebo Geschichtskarte.³⁾

Obě definice „Terminologického slovníku“ poněkud zamlžují podstatu problému. Historická mapa by podle slovníku měla být mapa, zhotovená v minulosti, ale až po vzniku písemných památek – jak ale potom označit rytiny na mamutích kostech z mladšího paleolitu, které jsou považovány za nejstarší doklady kartografické tvorby? V případě tzv. „Pavlovské mapy“ z naleziště pod Pavlovskými vrchy na jižní Moravě jde podle odborníků dokonce o unikátní nejstarší známou mapu na světě, resp. schematizovaný krajinný náčrt.⁴⁾ Anglická a německá varianta termínu historická mapa je přitom v uvedeném slovníku shodná s anglickým a německým překladem mapy dějepisné, ačkoliv výklad pojmu je odlišný.

Z mnoha titulů odborné literatury, kde jsou zmiňovány mapy v různých souvislostech a z různých období je zřejmé, že dochází velmi často k chybnému užívání pojmů. Termín „historická mapa“ se totiž běžně vyskytuje při popisu kartografických památek, tzv. „starých map“. Zásadu precizování a rozdíl v užívání pojmu historická mapa versus stará mapa prosazovala již v 80. letech 20. století Olga Kudrnovská, renomovaná kartografka, zabývající se mimo jiné spolu s Karlem Kuchařem dějinami oboru, zejména v českých zemích.

²⁾ Vladimír HOJOVEC a kol., Kartografie, Praha 1987, s. 47.

³⁾ [Aut. kol.], Terminologický slovník geodézie, kartografie a katastra, Bratislava 1998, s. 136, 137.

⁴⁾ Srv. např. Ján PRAVDA, Najstaršia mapa, Geodetický a kartografický obzor 38/80, 1992, s. 56–61.

Co je stará mapa?

Termínem „staré mapy“ byly dříve většinou označovány mapy, plány, atlasy a glóby sběratelsky zajímavé, tedy díla, zhotovená přibližně do poloviny 19. století. Po polovině 19. století mizela z mapových děl zdobnost, jejich obsah se stále více zpřesňoval. Ti, kteří mapy vnímali především jako umělecká díla, se mladšími mapami téměř nezabývali. Pro mnohé je ale velmi důležitý také obsah mapových děl. Jiní oceňují kvalitu dobového kartografického zpracování a také na mapách, starých jen několik málo desetiletí, sledují jeho proměny. Tvorba mapových děl se velmi rychle rozvíjí, proto se například i mapy z dvacátých nebo třicátých let 20. století mohou zdát starými. Z hlediska mapového obsahu lze dokonce za starou mapu považovat každou mapu, která již neodpovídá současnému stavu zobrazeného území, tzn. mapu vydanou před pěti, dvěma či méně léty, pokud mezitím došlo v mapovaném prostoru ke změnám.

Pojem stará mapa je tedy velmi relativní a s rozvojem kartografie se posouvá blíže k současnosti. Rozdílný je přitom pohled sběratele starých map jako kartografických památek, který dbá zejména na zdobnost mapy, její věk a „módnost“ zobrazeného území, a odborníka, např. historického geografa, jenž sleduje proměny krajiny v dávné i nedávné minulosti a podrobuje mapové dílo podrobnému studiu s ohledem na znázorněné krajinné prvky. Rozbor a posouzení konkrétní studované staré mapy se řídí určitými pravidly. Spočívá ve vnější a vnitřní kritice díla, tj. v jejím popisu, kdy se sleduje především doba a místo vzniku mapy, autorství, způsob a technika vyhotovení, v analýze mapového obsahu a ve studiu příčin a průběhu zpracování mapy. Ne vždy se však podaří získat všechny potřebné údaje a řada otázek tak zůstane nezodpovězena.⁵⁾

Je stará mapa mapou historickou?

„Stará mapa“ a „historická mapa“ by tedy měly představovat v současné kartografické terminologii dva rozdílné pojmy, tak jako je tomu v jejich cizojazyčných mutacích (stará mapa, Antique Map, Alte Karte × historická mapa, Historical Map, Geschichtskarte), velmi často však dochází k jejich záměně a jsou považovány za synonyma. Historická mapa je především mapou tematickou. Znázorňuje výsledky historického výzkumu moderními kartografickými vyjadřovacími prostředky na podkladě obecně zeměpisného a jiného kartografického díla, převážně soudobého.

Historická mapa může být zároveň mapou starou a opačně stará mapa mapou historickou, a to v případě, že se jedná o mapu s dějepisným obsahem, vytvořenou v minulosti. Takovými mapami jsou např. „Historická mapa Čech“ Františka Pa-

⁵⁾ K rozboru starých map srv. např. Eva SEMOTANOVÁ, Mapy Čech, Moravy a Slezska v zrcadle staletí, Praha 2001.

lackého z roku 1876, zobrazující Čechy ve 14. století nebo plány Prahy Václava Vladivoje Tomka z roku 1892 s tematikou ze 13.–15. století.

Stručný nástin vývoje historických map

Historické (dějepisné) mapy a atlasy provázejí dějiny kartografie již několik staletí. První atlasové svazky, vázané v kůži a ručně kolorované, pocházejí z Francie z konce 18. a počátku 19. století.⁶⁾ Dějepisná kartografie se v 19. století začala rychle rozvíjet, k předním nakladatelům patřili např. Justus Perthes z Gothy nebo Carl Fleming z Hlohova (Glogau). V českých zemích zpracoval již na sklonku 18. století pedagog a duchovní Aleš Pařízek dvě dějepisné mapy pro školy, Čechy a Evropu (nazvanou svět). Zobrazil jednoduchými obrázkovými značkami významné památky či události z historie české země, evropského kontinentu a dalších zemí Středomoří.⁷⁾

První český dějepisný atlas připravil v Praze roku 1850 Václav Merklas s názvem „Atlas starého světa“. Roku 1856 vyšla v Praze „*Archaeologische Karte des Königreiches Böhmen*“ Antonína Schmidta a v roce 1868 zpracoval historik Jan Erazim Wocel mapu „*Čechy v VIII. a IX. věku*“ jako přílohu k práci „*Pravěk země České*“. Pro své odborné kvality a využití písemných pramenů je dodnes ceněna jmenovaná „*Historická mapa Čech*“ Františka Palackého a Josefa Kalouska, vydaná roku 1876 a ve druhém opraveném vydání roku 1894. Kartografickou rekonstrukci Čech ve 14. století a zčásti i v období mladším, předbělohorském, zpracovali autoři v měřítku 1 : 525 000. František Palacký ji připravil jako doplněk „*Popisu království Českého*“ z roku 1848. Podklady k mapě tvořily údaje, získané studiem materiálů pro Popis, ale také pro syntetické „*Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě*“ (rovněž 1848). Do obsahu mapy vložil Palacký středověké církevní správní členění země, všechny osady, kde byly před husitskými válkami kostely a velké množství hradů, tvrzí a měst.⁸⁾

Z dalších historickokartografických prací z 19. století patří k nejzdařilejším a dosud využívaným dílům „*Mappy Prahy 1419, 1348 a 1230*“ Václava Vladivoje

⁶⁾ Např. Atlas antiquus Danvillianus conpectus tabularum geographicarum, Norimberg 1784 obsahuje mapy starověkého a středověkého světa s textovými komentáři.

⁷⁾ Eva SEMOTANOVÁ, Tři dějepisné mapy Aleše Pařízka z konce 18. století, HG 32, 2003, s. 69–92.

⁸⁾ František PALACKÝ – Josef KALOUSEK, Historická mapa Čech, Praha 1876. Ke stému výročí vzniku mapy vydala pražská Kartografia reprodukci pod titulem: Regni Bohemiae Mappa historica, vyd. Jiří V. HORÁK – Ludvík MUČHA. Praha 1976, nestr. text s reprodukcí.

Tomka, vydané roku 1892 a rekonstruující na základě studia městských knih uliční síť a domovní zástavbu v předhusitské Praze.⁹⁾

Z atlasových děl následovaly práce Bedřicha Tempského nebo Jana Lepaře, atlas dějin středověku zamýšlel vytvořit před rokem 1900 Hermenegild Jireček, ale jeho záměr se v odborné veřejnosti nesetkal s větším ohlaselem. V první polovině 20. století vynikli mezi autory dějepisných atlasů Antonín Balcar, Jaroslav Vlach, František Kameníček, Jan Macháček, Josef Brunclík, Otakar Dorazil či Jaroslav Lameš.¹⁰⁾ Po druhé světové válce se dějepisná kartografie profilovala v oblasti školních dějepisných atlasů a tento trend dále pokračuje.

Jak vzniká rekonstrukční mapa

Rekonstrukční mapy obsahují množství různorodých údajů a obvykle znázorňují nové poznatky výzkumu, které mohou zobrazovat různým způsobem:

- jako syntetický soubor poznatků k vybranému tématu
- jako podrobnou analytickou sondu k vybranému tématu
- jako komplexní pohled na určitou epochu
- jako komparaci, srovnání jednotlivých témat či období

Autor rekonstrukční mapy používá pracovní postupy a metody, běžné v historické práci, heuristiku, kritickou analýzu pramenů, interpretaci a syntézu, ale také pracovní postupy a metody dalších disciplín podle vlastního výběru a povahy výzkumu – zejména archeologie (včetně letecké archeologie), klimatologie, toponomastiky, historické demografie, krajinné ekologie, environmentálních dějin, dějin umění nebo urbanismu. Z metod příbuzných disciplín jsou autorovi rekonstrukční mapy v oblasti historických disciplín blízké kartografická metoda, historický land-use a metoda kartografického modelování.

Rekonstrukční mapy jako výstupy vědecké práce obvykle tvoří digitální mapy a jejich analogové (tiskové) varianty. V případě historického a historickogeografického výzkumu jde obvykle o mapy s tradičními historickogeografickými náměty (např. sídelní problematika, územní a regionální vývoj, zemské cesty, hospodářská témata aj.), o vzorová modelová území (včetně land-use), o digitální modely, zpracované na podkladě starých map (např. podle Prvního vojenského mapování) a o digitální modely jako simulované krajiny, znázorňující představy o zkoumaném prostoru.

⁹⁾ Eva SEMOTANOVÁ, Předhusitská Praha na plánu Václava Vladivoje Tomka z roku 1892, in: Husitství – Reformace – Renesance III., Praha 1994, s. 1000–1012.

¹⁰⁾ Bedřich TEMPSKÝ, Atlas zur alten Geschichte, Prag [poč. 60. let 19. století]; Jan LEPAŘ, Politický atlas k všeobecným dějinám středního a nového věku, Praha 1869. K historickým atlasům srv. Ludvík MUČHA, České historické atlasy, in: Sborník Československé společnosti zeměpisné 66, Praha 1961, s. 239–245.

Autor nejprve navrhne obsah mapy způsobem, který si sám zvolí (kresba do vybraného podkladu, soupis jevů a procesů, jež budou na mapě znázorněny, tvorba legendy, případně doprovodného textu, seznamu hlavních použitých pramenů a literatury a vybraných vyobrazení). Následně pracuje s vhodným softwarem sám nebo zadá digitální zpracování mapy odborníkovi. Na mapě pak provede korektury stejně tak jako na publikovaném textovém výstupu.

Názvosloví – specifická problematika rekonstrukčních map

Specifickou problematikou rekonstrukčních map s historickou tematikou, historických map, je názvosloví. Během tisícileté historie českého státu, ale také evropských zemí a zemí jiných kontinentů se neměnily jen státní, zemské, krajské, okresní a různé jiné správní hranice, ale také názvosloví. Znalost a uplatnění historického názvosloví napomáhá poznání historické krajiny. V prostoru českých zemí je variabilita geografického názvosloví značná, v písemných, kartografických i obrazových pramenech se vyskytují geografická jména, místní i pomístní, především v latinské, německé a české mutaci. Nejde však jen o mutace jazykové, ale také o změny geografických jmen v časových vrstvách (např. místní jméno Falknov, Falkenau, Sokolov apod.).

Autor rekonstrukční mapy používá soudobé i historické geografické názvosloví včetně exonym – vžitých českých forem zahraničních geografických jmen. Na rekonstrukční mapě lze užít soudobé geografické názvosloví a historické názvosloví umístit do dublet přímo v mapě nebo v rejstříku. Možná je i varianta opačná, na rekonstrukční mapě pracovat s historickým názvoslovím a současně vložit do dublet či rejstříku. „Přiznání“ historického názvosloví napomáhá vytvoření obrazu a poznání historické krajiny.

Vědecké atlasy české a československé historie

Jednou z možností, kde lze plně využít práce s rekonstrukčními mapami, je tvorba vědeckých atlasů k českým a československým dějinám. V posledních letech je stále zřetelnější potřeba aktualizace „*Atlasu československých dějin*“ z roku 1965, který vznikl na půdě Historického ústavu ČSAV.¹¹⁾ Historické bádání pokročilo o více než čtyři desetiletí a díky novým poznatkům posunulo výzkum českých a československých dějin výrazně dopředu, zejména pro období pravěku, raného a vrcholného středověku a nejnovějších dějin, ale i pro ostatní dějinná období a etapy. Zcela se změnil způsob kartografické tvorby díky využití elektronické kartografie a geografických informačních systémů

Aktualizace „*Atlasu československých dějin*“ z roku 1965 zůstává v oblasti atlasových projektů již řadu let velkým dluhem naší i zahraniční historické vědy

¹¹⁾ Jaroslav PURŠ a kol., *Atlas československých dějin*, Praha 1965.

a dalších příbuzných oborů. Školní dějepisná atlasová kartografická tvorba nemůže absenci nového vědeckého atlasu českých (a československých) dějin nahradit. Historické (dějepisné) mapy jsou ve školních dějepisných atlasech generalizované, středních a malých měřítek, přizpůsobené potřebám výuky v síti základních a středních škol.¹²⁾ V odborné literatuře – monografiích, studiích a člancích, jsou historické mapy užívány poměrně sporadicky, v některých případech tvoří menší soubory map zaměřené k vybrané tematice. Jejich formální zpracování se liší podle publikačních možností, jde obvykle o pérovky malých měřítek bez podrobnějšího geografického podkladu. Problematiku českých dějin v jejich v komplexnosti a mezinárodním kontextu v žádném případě nemohou pokrýt, přesto uživatelé jakýkoliv soupis těchto map citelně postrádají.¹³⁾

V současné době jsou možnosti zpracování vědeckého historického atlasu oproti první polovině 60. let 20. století, kdy „*Atlas československých dějin*“ vznikl, mnohem příznivější. Historické bádání prošlo v 90. letech 20. století metodologickými a terminologickými proměnami a díky novým poznatkům posunulo výzkum českých dějin výrazně dopředu. Zcela se změnil způsob kartografické tvorby. Přes značné autorské, organizační, časové a v neposlední řadě také finanční náklady na atlasový projekt nastal čas zpracovat nový vědecký „*Atlas českých dějin*“ a zaplnit tak jedno z bílých míst domácí historiografie.

Projekt „*Atlas českých dějin*“ je součástí výzkumného záměru Historického ústavu AV ČR, v. v. i., s názvem „*Český dějinný prostor v evropském kontextu, diverzita, kontinuita, integrace*“.¹⁴⁾ Je rovněž součástí historickokartografických prací v rámci oboru historická geografie, začleněného do základního výzkumu ústavu již v roce 1954¹⁵⁾ a prezentovaného kromě monografií i v projektu „*Historický*

¹²⁾ Např. Dějepisný atlas pro 5. (6., 7., 8.) ročník, Luboš BALCAR – Jiří V. HORÁK, Praha 1980–1984 (v opakovaných vydáních); Školní atlas světových dějin, AUT. KOL., Praha 1962 (v opakovaných vydáních); Školní atlas československých dějin, Petr CAFOUREK, Praha 1971 (v opakovaných vydáních); Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia, Pravěk, Starověk, Středověk, Novověk I, Novověk II, Dějiny 20. století, red. Helena MANDELOVÁ a kol., Praha 1996 a násl.; Školní atlas českých dějin, atlas pro základní školy a víceletá gymnázia, Eva KLÍMOVÁ a kol., Praha 2006; Vlastivědné mapy pro 1. stupeň základních škol, Hana LEBEDOVÁ, Praha 1997; Atlas světových dějin – 1. díl, Pravěk – středověk, 2. díl, Středověk–novověk, Petr CAFOUREK a kol., Praha 1995, 1996; Atlas českých dějin, 1. díl – do r. 1618, 2. díl – od r. 1618, Eva SEMOTANOVÁ, Praha 1998, 2003; nástěnné mapy.

¹³⁾ Srv. příspěvek Roberta Šimůnka v tomto sborníku.

¹⁴⁾ AV0Z80150510.

¹⁵⁾ V roce 1954 se Kabinet pro historickou geografii, tehdejší samostatné pracoviště ČSAV, stal oddělením Historického ústavu. Oddělení vedl František Roubík, docent historické vlastivědy a přední osobnost historické geografie a historické kartografie. V první polovině 60. let 20. století

atlas měst České republiky“, ve sborníku „Historická geografie“ (od roku 1968), na oborových konferencích a v dalších výstupech.¹⁶⁾ Příprava a zpracování „Atlasu českých dějin“ je logickým vyústěním dosavadních historických, historickokartografických a historickogeografických prací. Na rozdíl od tradičního vnímání obsahu historických (dějepisných) map v „Atlasu československých dějin“ z roku 1965 bude obsahovat „Atlas českých dějin“ nová témata, zejména z oblasti urbanizace a industrializace českých zemí, církevních dějin, problematiky menšin, mentalit, regionálních dějin, environmentálních dějin, paměti krajiny a historického land-use.

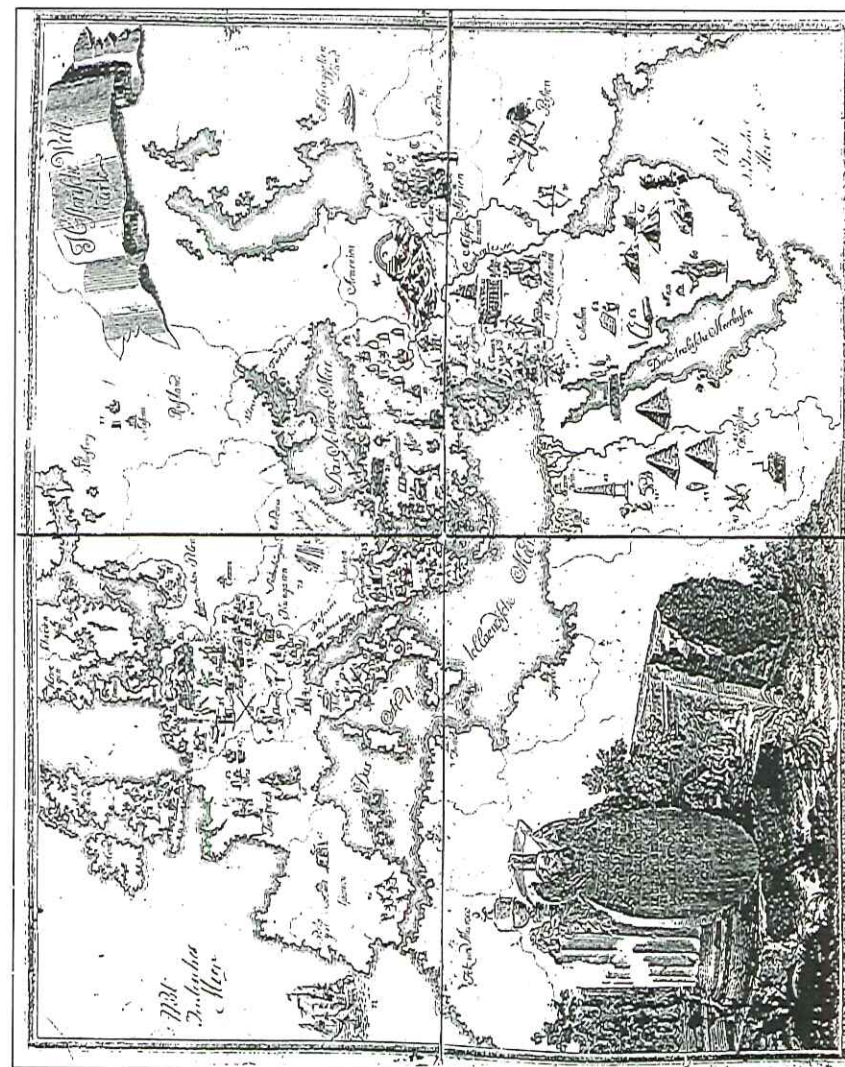
Atlas českých dějin, za jehož hlavní motto lze považovat spojení „člověk (společnost)“ – „prostor (krajina)“ – „čas (tok času)“ si klade za cíl zpracovat nové poznatky historického bádání o českých dějinách v mezinárodních souvislostech. Datum vydání díla se bude odvíjet od získání finančních prostředků, v tomto případě nemalých.

Perspektivy rekonstrukčních map

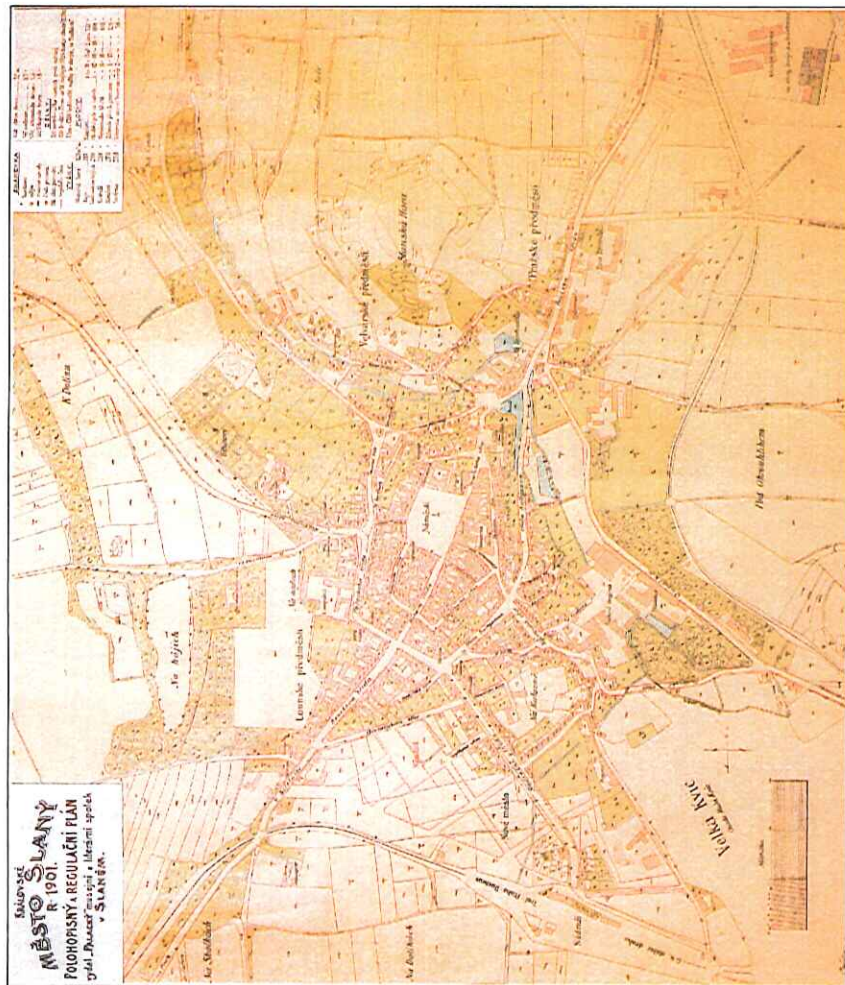
Rekonstrukční mapy se staly nedílnou součástí historické práce i výzkumu v dalších oborově spřízněných disciplínách. Jaké jsou jejich perspektivy? Lze očekávat, že při tvorbě rekonstrukčních map bude využíváno stále více metod přírodních věd. Do problematiky pravděpodobně vstoupí mnohem výrazněji filosofické aspekty vztahu člověka a krajiny, při řešení otázek ze druhé poloviny 20. století můžeme předpokládat nárůst ekologizace historickogeografické tematiky. V oblastech zpracování rekonstrukčních map se zcela jistě zvýší využití počítačové simulace historických krajín a interaktivních, dynamických elektronických map. Inspirace k práci s rekonstrukčními mapami skýtá domácí i mezinárodní odborná literatura a mezioborová spolupráce.

byl pod vedením Jaroslava Purše v oddělení zpracován a vydán „Atlas československých dějin“. Na mezinárodní prezentaci historickokartografických prací na kongresech geografů, hospodářských historiků a historiků v Londýně, Mnichově a Vídni v letech 1964–1965 vzbudil tento projekt pozornost a zájem odborníků (o projektu blíže HG 1, 1968).

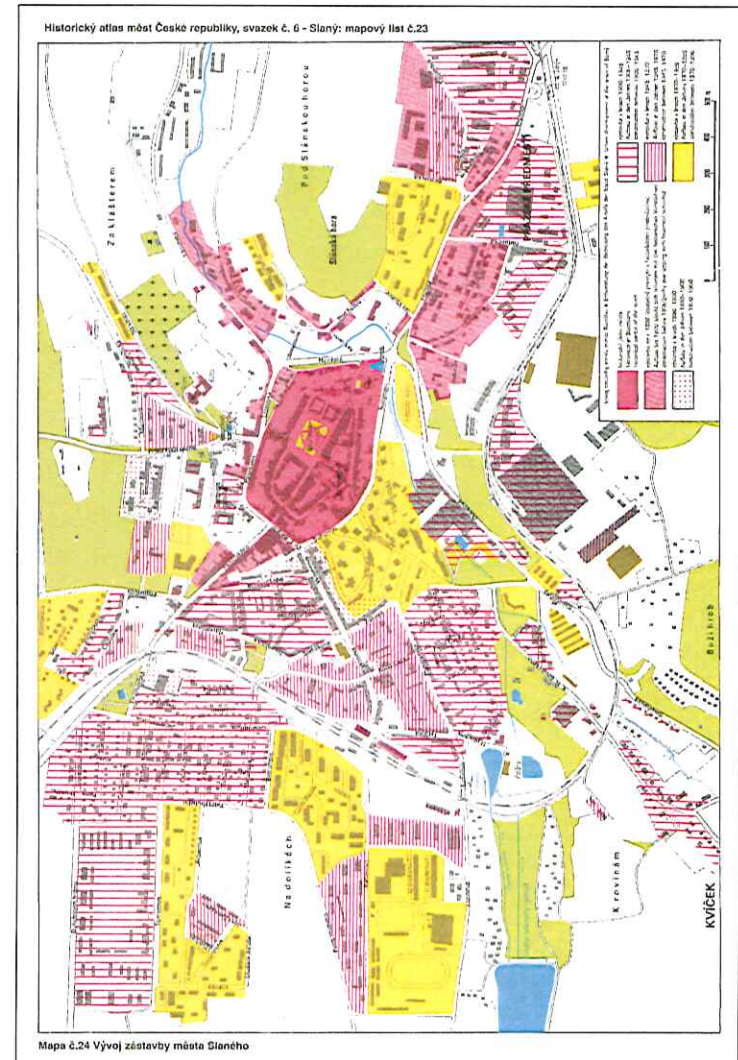
¹⁶⁾ Uskutečněné konference k historickogeografické problematice na půdě Historického ústavu AV ČR, v. v. i.: „Cesty historické geografie. Centra, trendy, projekty, perspektivy“ (26. 1. 2005); „Historická krajina a mapové bohatství Česka. Prameny, evidence, zpřístupňování, využití“ (25. 1. 2006), „Společnost a krajina v minulosti na rekonstrukčních mapách“ (24. 1. 2007).

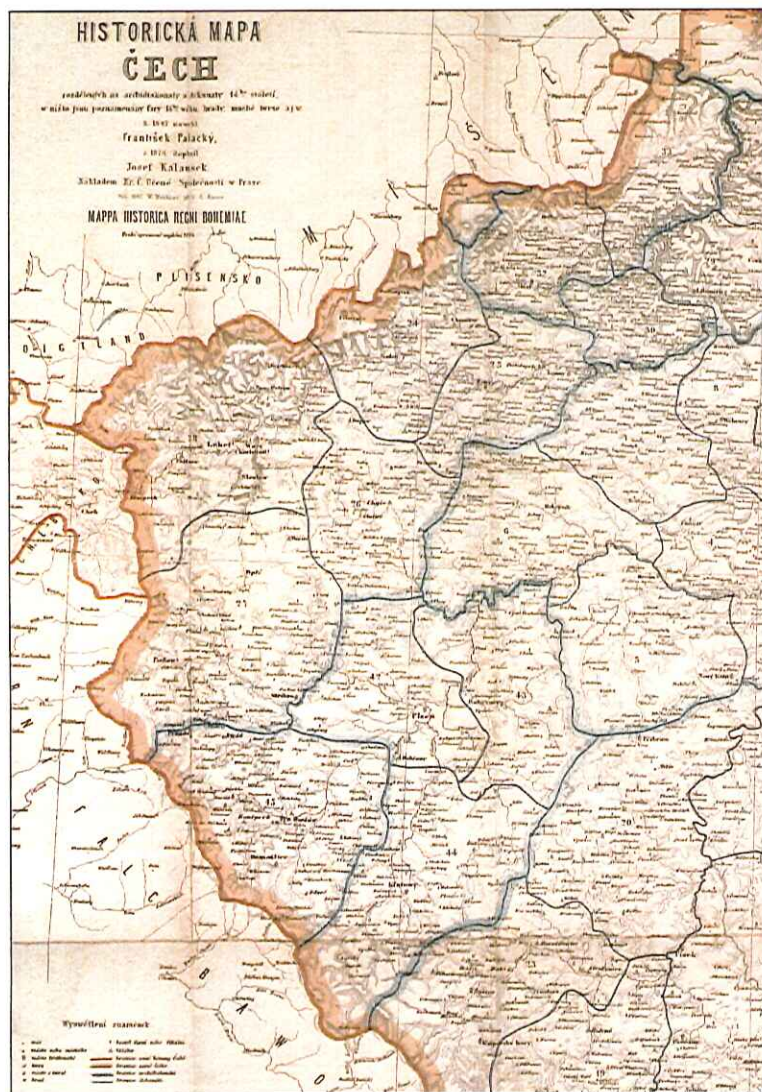
Obr. č. 1. Stará a zároveň historická (dějepisná) mapa: Historická mapa Aleše Pařízka z konce 18. století, Mapová sbírka Historického ústavu AV ČR, v. v. i., Praha.

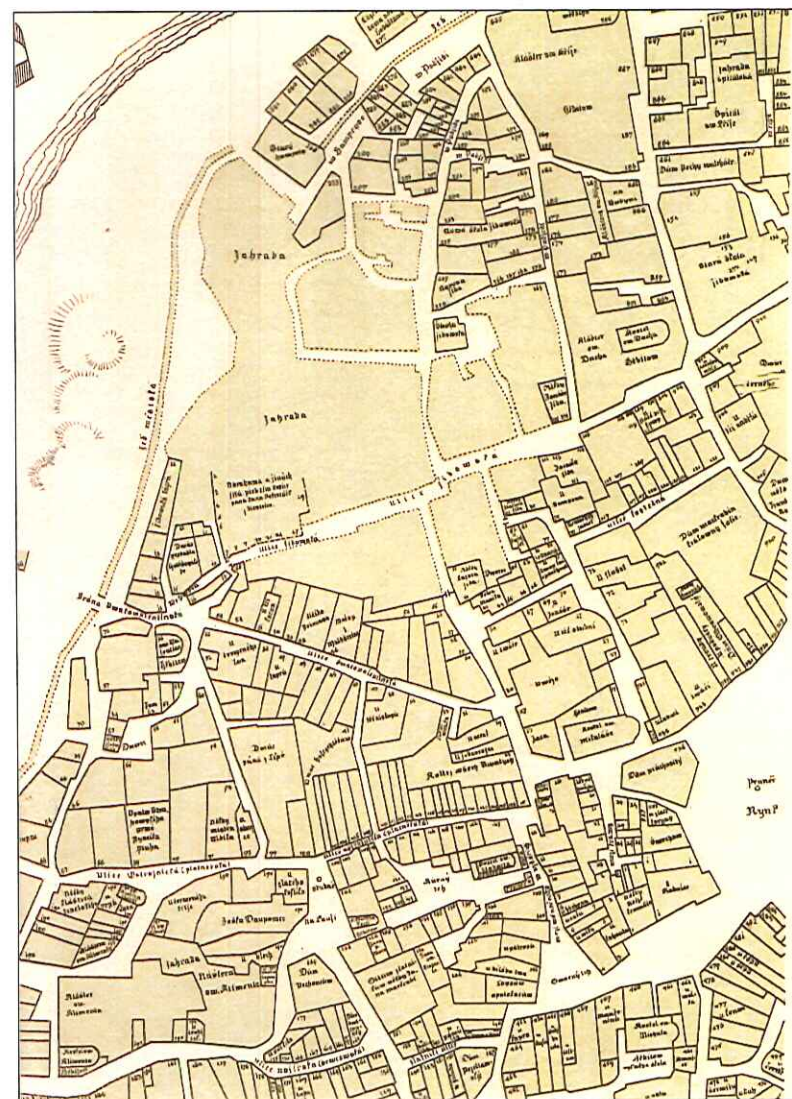
Obr. č. 2. Stará mapa: Polohopisný a regulační plán města Slaného z roku 1901, in: Božena FRANKOVÁ – Eva SEMOTANOVÁ – Josef ŽEMLIČKA a kol., Historický atlas měst České republiky, sv. 6 – Slaný, Praha 1998, list č. 6, mapa č. 9.

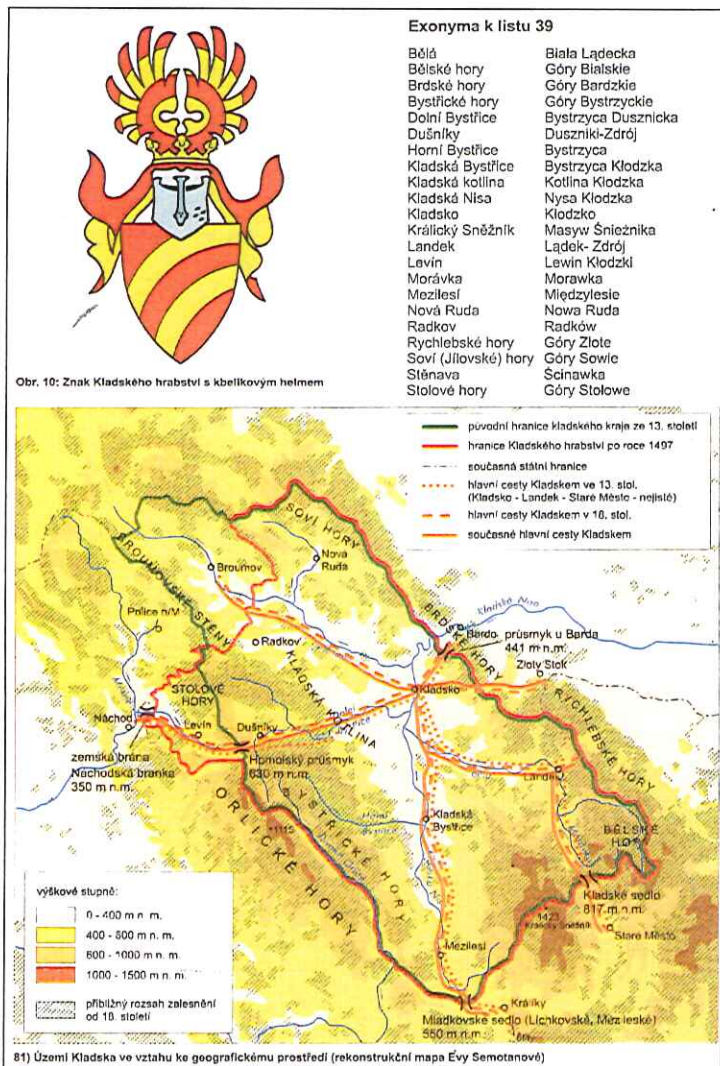
Obr. č. 3. Rekonstrukční (zároveň historická) mapa: Vývoj zástavby města Slaného, in: Božena FRANKOVÁ – Eva SEMOTANOVÁ – Josef ŽEMLIČKA a kol., Historický atlas měst České republiky, sv. 6 – Slaný, Praha 1998, list č. 23, mapa č. 24.

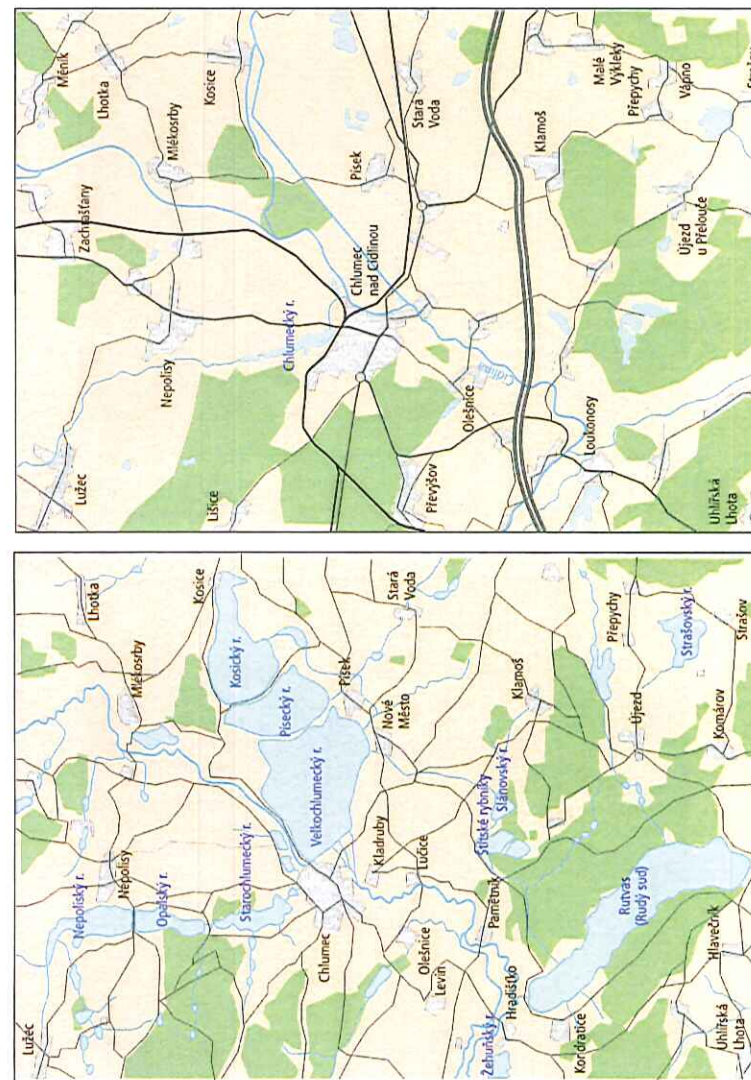
Obr. č. 4. Stará a zároveň historická (dějepisná) mapa: Historická mapa Čech Františka Palackého a Josefa Kalouska, 2. vydání 1894, Knihovna Historického ústavu AV ČR, v. v. i., Praha.

Obr. č. 5. Stará a zároveň historická (dějepisná) mapa: Mapa Prahy Václava Vladivojé Tomka k roku 1419, 1892, Mapová sbírka Historického ústavu AV ČR, v. v. i., Praha.

Obr. č. 6. Rekonstrukční (zároveň historická) mapa: Kladská krajina od 13. století, in: Eva SEMOTANOVÁ – Ondřej FELCMAN, Kladsko. Proměny středoevropského regionu. Historický atlas, Hradec Králové – Praha 2005, list č. 39, mapa č. 81.

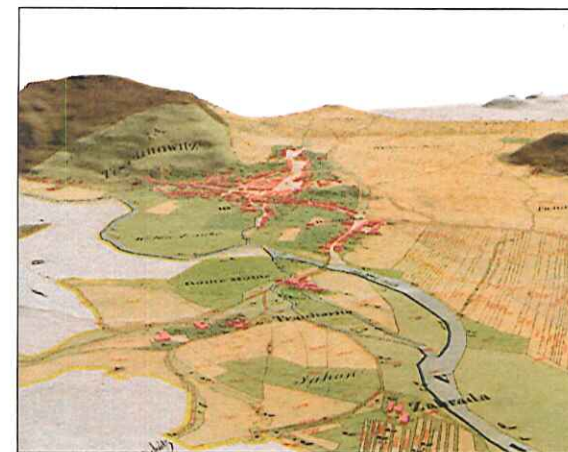

Obr. č. 8. Digitální model krajiny s využitím staré mapy: Vltavský meandr v Praze od západojihozápadu, podle Druhého vojenského mapování z let 1850–1851, reambulováno 1873, návrh Eva Semotanová, počítačové zpracování Kateřina Křováková, Laboratoř geoinformatiky UJEP Ústí nad Labem.

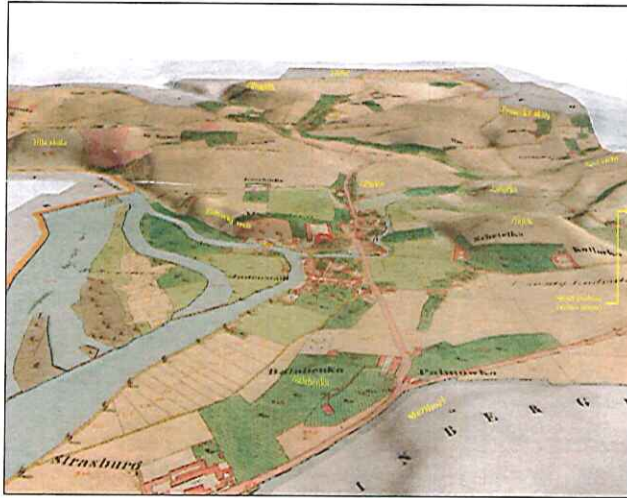
Obr. č. 9. Digitální model krajiny s využitím staré mapy: Vltavské údolí v místě bývalých Svatojánských proudů podle Druhého vojenského mapování z let 1850–1851, reambulováno 1875, návrh Eva Semotanová, počítačové zpracování Kateřina Křováková, Laboratoř geoinformatiky UJEP Ústí nad Labem.

Obr. č. 10. Digitální model krajiny s využitím staré mapy: Stablní katastr Tišnova z roku 1826 na digitálním modelu terénu, návrh Eva Semotanová, počítačové zpracování Kateřina Křováková, Laboratoř geoinformatiky UJEP Ústí nad Labem, in: Jiří DOLEŽEL – Eva SEMOTANOVÁ – Robert ŠIMŮNEK – Josef ŽEMLIČKA a kol., Historický atlas měst České republiky, sv. 15 – Tišnov, Praha 2005, list č. 25, mapa č. 30b.

Obr. č. 11. Digitální model krajiny s využitím současné ortofotomapy: Tišnov s okolím in: Jiří DOLEŽEL – Eva SEMOTANOVÁ – Robert ŠIMŮNEK – Josef ŽEMLIČKA a kol., Historický atlas měst České republiky, sv. 15 – Tišnov, Praha 2005, list č. 25, mapa č. 31.

Obr. č. 12. Digitální model krajiny s využitím staré mapy: Stablní katastr Libně (Praha) z roku 1841 na digitálním modelu terénu, návrh Eva Semotanová, počítačové zpracování Kateřina Křováková, Laboratoř geoinformatiky UJEP Ústí nad Labem, in: Václava HORČÁKOVÁ – Eva SEMOTANOVÁ – Robert ŠIMŮNEK – Josef ŽEMLIČKA a kol., Historický atlas měst České republiky, sv. 14 – Praha–Libeň, Praha 2006, list č. 22, mapa č. 39.

Obr. č. 13. Rekonstrukční mapa – historický land-use: Libeň. Ukázka vektorizace nad rastrem stablního katastru z roku 1841, rekonstrukční mapa Kateřina Křováková. Počítačové zpracování Kateřina Křováková, Laboratoř geoinformatiky UJEP Ústí nad Labem, in: Václava HORČÁKOVÁ – Eva SEMOTANOVÁ – Robert ŠIMŮNEK – Josef ŽEMLIČKA a kol., Historický atlas měst České republiky – sv. 14 – Praha–Libeň, Praha 2006, list č. 24, mapa č. 46a.

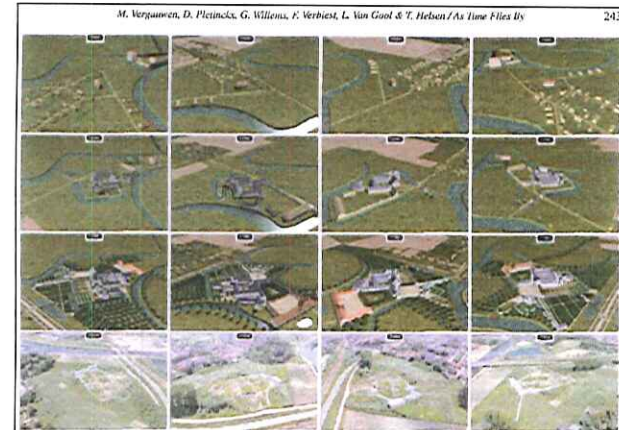
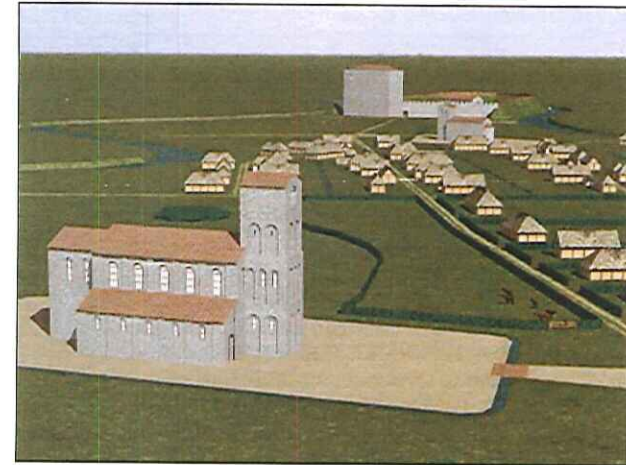

Figure 3: These 16 images are a small part of the 36 × 13 TimeLine image matrix, upgraded with present day images (last row), using methods described in this paper. Each column represents one of 36 different viewpoints (in this case arranged along a circular path), and the 12 first rows represent different eras from the past. The last row contains images from our own time, for the same viewpoints and in the form of photo-realistic images, so that visitors can directly relate to them. In this cutout of the complete TimeLine matrix only 4 eras are shown, namely 1020, 1230, 1780 and 2004.

Obr. č. 14a, b. Digitální model jako simulovaná krajina: Srovnávací šikmé pohledy na lokalitu Ename jihozápadně od Antverp a detail lokality, in: M. Vergauwen – D. Pletinck – G. Willems – F. Verbiest – L. Van Gool – T. Helsen, As Time Flies By: Mixed Image and Model-Based Rendering of an Historical Landscape from Helicopter Images, the 5th International Symposium on Virtual Reality, Archaeology and Cultural Heritage.